

Podwyżka cen wody i odprowadzania

Olsztyn, 10.12.2002 r.

WOJEWODA WARMIŃSKO-MAZURSKI

WNIOSEK

o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Miasta Olsztyn w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

My, niżej podpisani radni Rady Miasta Olsztyn – na podstawie art. 91 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1991 ze zmianami) – wnosimy:

1. o orzeczenie nieważności uchwały Rady Miasta Olsztyn z dnia 04.12.2002 r. zatwierdzającej taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jako sprzecznej z prawem,

2. o wstrzymanie wykonania w.w. uchwały.

Uzasadnienie

Przedmiotowa uchwała Rady Miasta Olsztyn jest sprzeczna z przepisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72 poz. 747, zm. Dz. U. z 2002 r. Nr 113 poz. 984) oraz z przepisami wydanego na podstawie wymienionej ustawy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 26, poz. 257), zarówno w aspekcie zasad ustalania taryf jak i procedury ich zatwierdzania, a mianowicie:

I. W PRZEDMIOCIE ZASAD USTALANIA TARYF

1. Według art. 20 ust. 14 cyt. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę na podstawie **niezbędnych przychodów** po dokonaniu ich alokacji na **poszczególne grupy odbiorców usług**, zaś ceny i stawki opłat określone w taryfie powinny być **zróżnicowane dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców na podstawie udokumentowanych różnic kosztów** zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

2. Cyt. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w § 3 stwierdza wprost, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w sposób zapewniający:

- uzyskanie niezbędnych przychodów,
- ochronę odbiorców usług przed nieuzasadnionym wzrostem opłat i cen,
- eliminowanie subsydiowania skrośnego,
- motywowanie odbiorców usług do racjonalnego użytkowania wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków,
- łatwość obliczania opłat i sprawdzania przez odbiorców usług wysokości opłat i cen ich dotyczących.

W § 4 ust. 1 i 2 wym. rozporządzenia w taryfach określa się:

- rodzaje prowadzonej działalności,
- taryfowe grupy odbiorców usług,
- rodzaje i wysokość cen i stawek opłat,
- warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe,
- warunki stosowania cen i stawek opłat.

W § 10 tegoż rozporządzenia określa się:

- jako taryfowe grupy odbiorców usług w szczególności:
  - gospodarstwa domowe,
  - przemysłowych odbiorców usług.

Z powyższego wynika, że taryfy powinny zawierać co najmniej podział na dwie grupy taryfowe, tj.: gospodarstwa domowe i przemysłowych odbiorców usług i odpowiednie do nich zróżnicowanie kosztów.

3. **Zatwierdzone taryfy nie odpowiadają wymogom określonym w wymienionych przepisach prawnych**, a w szczególności:

1) Zaplanowane przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przychody **nie są niezbędne dla zapewnienia jego prawidłowego funkcjonowania**, wprost przeciwnie – przy braku restrukturyzacji przedsiębiorstwa przewidują dalsze utrzymywanie przerostów administracyjnych w zatrudnieniu oraz nadmiernie wysokie koszty pracy oparte o znacznie wyższe niż przeciętnie w kraju średnie płace pracowników w granicach 3.200 zł. brutto miesięcznie, co wykazano na sesji Rady Miasta Olsztyn w dniu 4.12.2002r (protokół z obrad sesji oraz załączony odpis wystąpienia Klubu Radnych „Nasz Dom” do Przewodniczącego Rady Miasta Olsztyn).

2) Taryfy **nie zawierają podziału na taryfowe grupy odbiorców usług**.

3) Ceny i stawki opłat określone w taryfach **nie są zróżnicowane w stosunku do poszczególnych taryfowych grup odbiorców na podstawie udokumentowanych różnic kosztów** zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Zarówno w odniesieniu do zaopatrzenia w wodę, jak i odprowadzania ścieków przy wprowadzeniu tylko jednej taryfowej grupy odbiorców pod nazwą „wszyscy odbiorcy usług” ustalono dla wszystkich usługobiorców jedną cenę i stawkę opłaty za rozliczenia.

Nie ulega jednak wątpliwości, że właściciele (administratorzy) budynków wielolokalowych, w tym spółdzielnie mieszkaniowe – jako zbiorowi odbiorcy usług – odciążają przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne od ponoszenia kosztów odczytów wodomierzy mieszkaniowych, obsługi kasowej i windykacji należności od użytkowników lokali, które to koszty w odniesieniu do właścicieli budynków jednolokalowych ponosi usługodawca.

Właściciele (administratorzy) budynków wielolokalowych nie otrzymują z tego tytułu od usługodawcy żadnej bonifikaty. PWiK Sp. z o.o. w Olsztynie odmawia zawierania umów bezpośrednio z użytkownikami lokali, określonych w art. 6 ust. 6 cyt. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W cyt. piśmie Klubu Radnych „Olsztyn Nasz Dom” do Przewodniczącego Rady Miasta Olsztyn na podstawie opracowanej kalkulacji obliczono, że koszt odczytu i rozliczenia wodomierzy mieszkalnych przypadający na 1 m³ wody wynosi 0,11 zł.

4) Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w opracowanych przez siebie taryfach cen i stawek opłat za odprowadzanie ścieków **nie uwzględniło obowiązku ponoszenia przez siebie sieci sanitarnych, wybudowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe do roku 1990 i stanowiących w świetle prawa jego własność**, jako trwale połączonych z sieciami wymienionego przedsiębiorstwa, co przynosi temuż przedsiębiorstwu nieuzasadnione korzyści przez przerzucanie kosztów konserwacji i remontów tych sieci na spółdzielnie mieszkaniowe i nierekompensowanie im poniesionych kosztów w cenie usług określonej w zatwierdzonych taryfach.

Takie zróżnicowanie taryf w aspekcie kosztów wymienionych w pkt. 34 dla gospodarstw domowych rozliczanych za pośrednictwem administratorów budynków wielolokalowych i bezpośrednio z właścicielami budynków jednolokalowych (jednorodzinnych) byłoby uzasadnione i jest możliwe w zakresie opłaty abonamentowej w oparciu o przepis § 14 ust. 2 cyt. rozporządzenia „taryfowego” Ministra Infrastruktury, czego nie uwzględniono przy zatwierdzeniu taryf.

Ścieków – niezgodna z prawem ?

5) Oczywistym nieporozumieniem jest przyjęta w taryfach konstrukcja wprowadzonej nowej opłaty abonamentowej (stałej), która według uzasadnienia wniosku o zatwierdzenie taryf ma przynieść „korzyści ekonomiczne – zarówno dla usługobiorców, jak i Spółki” przez pozyskanie środków w okresach zmniejszonego zapotrzebowania na wodę.

„Opłata stała oparta została na koszcie zakupu wodomierza i jest różna dla różnych przekrojów wodomierza. Pozwoliło to na uwzględnienie faktu, że koszty zmieniają się zależnie od takich czynników, jak średnica rur, użyte materiały, lokalizacja wodomierza. Odbiorcy posiadający wodomierze o większej przepustowości wymagają szerszej obsługi i gotowość Spółki jest im w większym stopniu przypisana”.

W przypadku mieszkańców domów jednorodzinnych opłata stała wyniesie od 1,4 zł do 2,6 zł miesięcznie, zaś w blokach spółdzielczych do 85,50 zł miesięcznie od jednego wodomierza głównego budynku.

Taka konstrukcja opłaty stałej jest sprzeczna z zasadami określonymi w § 5 ust. 1 pkt 6 cyt. rozporządzenia „taryfowego” Ministra Infrastruktury w przedmiocie stawek opłat abonamentowych i § 5 ust. 2 pkt 1 tegoż rozporządzenia dotyczącego pojęcia opłat stałych.

Stawki opłat abonamentowych według wymienionych przepisów obejmują stawki opłat:

- a) za wodomierz główny na miesiąc w rozliczeniach z odbiorcami rozliczonymi za ilość odprowadzonych ścieków, ustaloną na podstawie zużycia wody określonego zgodnie ze wskazaniami wodomierza,
  - b) za urządzenia pomiarowe na miesiąc w rozliczeniach z odbiorcami rozliczonymi za ilość odprowadzonych ścieków, ustaloną zgodnie ze wskazaniami urządzenia pomiarowego,
  - c) na osobę w rozliczeniach ryczałtowych.
- Taryfy mogą zawierać:
- a) opłatę stałą – stawki opłat i stawki opłat abonamentowych za dostarczoną wodę na odbiorcę na miesiąc,
  - b) opłatę stałą za odprowadzone ścieki – stawki opłat i stawki opłat abonamentowych na odbiorcę na miesiąc.

Wprowadzona do taryf zatwierdzonych przez Radę Miasta Olsztyn opłata abonamentowa, nazwana niesłusznie przez PWiK Sp. z o.o. w Olsztynie zamiennie również opłatą stałą, nie odpowiada więc pojęciu prawnemu opłat abonamentowych i stałych i dotyczy pozaprawnej opłaty stałej w wysokościach zróżnicowanych nieuzasadnionym kryterium średnicy wodomierza budynku, które nie jest żadnym wyznacznikiem kosztów obsługi i ceny gotowości usługodawcy.

Należy dodać, że o tak ustalone opłaty stałe zwiększyła się podwyżka opłat za wodę i ścieki ponad wskaźniki wzrostu podane w uzasadnieniu wniosku o zatwierdzenie taryf (20,6% za wodę oraz 9,6% za ścieki), czego nie wyliczono w ogólnym bilansie podwyżek cen za usługi wodociągowo-kanalizacyjne.

6) Zatwierdzone przez Radę Miasta Olsztyn taryfy – wobec braku ich zróżnicowania w stosunku do różnych grup odbiorców – nie zapewniają eliminacji subsydiowania skrótnego oraz nie motywują odbiorców usług do racjonalnego korzystania z wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków, skoro zmniejszenia zużycia wody i odprowadzanych przez mieszkańców ścieków zostało potraktowane jako argument przemawiający za podwyżką taryfowych cen i stawek opłat za wodę i ścieki, przy jednoczesnym braku zróżnicowania tych cen i opłat w zależności od stopnia zanieczyszczenia ścieków.

Z tych przyczyn tak ustalone taryfowe stawki i ceny opłat naruszają przepisy art. 20 ust. 2 i 3 cyt. ustawy i § 13 ust. 2 i 3 cyt. rozporządzenia „taryfowego”.

II. W PRZEDMIOCIE PROCEDURY ZATWIERDZANIA TARYF

1. Według art. 24 ust. 4 cyt. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, do wniosku o zatwierdzenie taryfy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dołącza szczegółową kalkulację cen i stawek opłat oraz aktualny wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w ich posiadaniu.

Taki plan został uchwalony przez Radę Miasta Olsztyn w poprzedniej kadencji (załącznik do uchwały nr LXVII/990/02 z dnia 25.09.2002 r.).

Plan ten nie spełnia ustawowego wymogu aktualności, gdyż zakłada (str. 11), iż zamierzenia w przedmiocie wybudowania dodatkowych sieci „zostaną odzwierciedlone w aktualizacji programu ogólnego sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej miasta Olsztyn, którego opracowanie Spółka przewiduje w br.”. Wnioskodawcom nie jest znana taka aktualizacja programu.

Ponadto część radnych przed zatwierdzeniem taryf nie dysponowała żadnym planem rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń.

2. Zgodnie z art. 24 ust. 5 cyt. ustawy Prezydent Miasta Olsztyn powinien sprawdzić, czy taryfy oraz plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy i zweryfikować koszty, związane ze świadczeniem usług, poniesione w poprzednim roku obrachunkowym ustalone na podstawie ewidencji księgowej, z uwzględnieniem planowanych zmian tych kosztów w roku obowiązywania taryfy.

Prezydent Miasta Olsztyn na sesji Rady Miasta Olsztyn w dniu 4.12.2002 r. nie poinformował radnych, że dokonał wymienionych czynności oraz nie przedstawił żadnego dokumentu świadczącego o dokonanej sprawdzeniu i weryfikacji.

3. Sprawa zatwierdzenia taryf nie była przedmiotem pracy odpowiednich komisji Rady Miasta Olsztyn.

4. Wśród radnych Rady Miasta Olsztyn rozpowszechnione było nieuzasadnione przekonanie, że podwyżka opłaty jest nieunikniona i wchodzi w życie obligatoryjnie mimo sprzeciwu Rady, gdyż taka konieczność rzekomo wynika z ustawy (artykuł Ewy Sierocińskiej w Gazecie Olsztyńskiej pod tytułem „A podwyżka i tak będzie” oraz inne publikacje prasowe).

Nikt na sesji Rady Miasta Olsztyn w dniu 4.12.2002 r. nie sprostował tego błędu i nie poinformował radnych, że taryfy zaproponowane przez PWiK Sp. z o.o. weszłyby w życie z mocy prawa tylko w razie bierności Rady i niepodjęcia przez nią żadnej uchwały, także negatywnej. Taka sytuacja z pewnością wpłynęła na wynik głosowania radnych.

Ze względu na powyższe uchybienia przepisom prawa wnosimy o uchylenie przedmiotowej uchwały jako sprzecznej z prawem oraz wstrzymanie jej wykonania.

Pozwoli to Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Olsztynie na przedłożenie poprawionych taryf oraz zaktualizowanie planu rozwoju i modernizacji sieci, Prezydentowi Miasta Olsztyn – na sprawdzenie tych dokumentów i weryfikację kosztów, zaś Radzie Miasta Olsztyn – na ponowne odniesienie się do sprawy zatwierdzenia taryf – nie zawierających już błędów prawnych i merytorycznych – z niezbędną wnikliwością i rozwagą, w interesie wszystkich mieszkańców miasta Olsztyn.

Radni Olsztyna:

Jerzy Okulicz, Zenon Procyk, Bogdan Dżus